

РОЗВИТОК ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ З УРАХУВАННЯМ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО КОМПОНЕНТА

**Г.В. МЕЛЬНИК, викладач
Уманський державний аграрний університет**

Кінець ХХ століття ознаменувався такою визначною подією, як об'єднання європейських країн у єдиний Європейський Союз, що призвело до зростання інтересу всього континенту до вивчення іноземної мови як засобу комунікації та взаємодії. Адже сучасні студенти у майбутньому – це працівники інтернаціональних підприємств, які будуть застосовувати на практиці знання іноземної мови. З цим пов'язана необхідність виховувати у сучасних студентів почуття відкритості, толерантності, інтересу й поваги до культури інших народів, що надає вивченню іноземної мови важливого значення. А це, в свою чергу, висуває завдання вдосконалення технологій навчання, пошуку нових оптимальних методик, які дозволили б активізувати діяльність студентів на заняттях з іноземної мови.

Однією із складових міжкультурної комунікативної компетенції є мовна компетенція, а саме лексична компетенція. У "Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти" лексичну компетенцію визначають як "знання і здатність використовувати мовний словниковий запас". Вітчизняні і зарубіжні методисти, психологи, лінгвісти (Л.В. Щерба, Є.Д. Поливанов, В.А. Звегінцев, Н.Г.Комлев, М. Уест, Е. Сепір, Б. Уорор, Е. Найда та ін.) не залишили без уваги проблему залежності мови від культури народу, що говорить цією мовою. Мова і культура нероздільні. Це означає, що на сучасному етапі важливо враховувати соціокультурний компонент під час формування лексичної компетенції.

Центральною ланкою у формуванні лексичної компетенції є формування лексичних навичок. Навички формуються поетапно. Щодо кількості етапів формування навички існують різні точки зору. Найбільш доцільним нам здається виділення трьох основних етапів формування лексичної навички (за основу беремо класифікацію, запропоновану професором С.Ф. Шатиловим):

- орієнтовно-підготовчий;
- стереотипно-ситуативний;
- варіююче-ситуативний.

Орієнтовно-підготовчий етап – дуже важливий етап у формуванні лексичної компетенції студентів. Мета етапу – семантизувати і первинно закріпити лексичний матеріал соціокультурного змісту. Цей етап включає в себе:

- 1) пред'явлення лексичної одиниці соціокультурного спрямування (ознайомлення з її звуковою та графічною формою);
- 2) семантизацію лексичної одиниці;
- 3) демонстрацію вживання лексичної одиниці соціокультурного змісту в сполученнях з іншими лексичними одиницями.

Враховуючи особливості лінгвокраїнознавчого мінімуму, важливим завданням постає питання розробки принципів відбору мовного матеріалу та прийомів його презентації і семантизації. Так, у процесі семантизації лексичних одиниць повинні розкриватись як їх лексичні поняття, так і їх функціональні показники. З урахуванням цього оптимальними способами семантизації вважається коментар (одиничний, системний або комплексний) або колажування, яке дозволяє розкрити ключове поняття через поняття-супутники, що складають його оточення. На цьому етапі пропонуються рецептивно-репродуктивні вправи.

На стереотипно-ситуативному етапі – етапі автоматизації дій студентів з новими лексичними одиницями – рекомендується використання репродуктивних і продуктивних вправ, які передбачають використання лексичних структур соціокультурного змісту у процесі комунікації. Необхідне широке використання різноманітних опор: малюнків, карток, діалогів, таблиць, аудіо записів, відеофрагментів.

Третій етап, варіююче-ситуативний, – це творчий етап, заключний етап формування лексичної компетенції. Важливість його полягає в тому, що навички користування лексичним матеріалом переростають в уміння самостійно використовувати лексичні одиниці соціокультурного змісту в різноманітних видах мовленнєвої діяльності. На цьому етапі рекомендуються вправи на продуктивне мовлення, які передбачають самостійне вживання лексичних одиниць соціокультурного спрямування у реченні, надфразовій єдності, мікродіалозі, тобто вправи у непередбаченому мовленні.

Таким чином, ми вважаємо, що врахування соціокультурного компонента є необхідним при формуванні лексичної компетенції студентів вищих навчальних закладів, оскільки він допомагає сформувати не лише лексичну, а й комунікативну компетенцію. Соціокультурний компонент сприяє формуванню в студентів цілісної системи уявлень про національно-культурні особливості країни, мова якої вивчається, дозволяє асоціювати з мовною одиницею ту ж інформацію, що і носії мови, і досягати таким чином повноцінної комунікації.